

Elżbieta Ciepielewska, Andrzej J. Tomaszewski, H. Królik

Michałów, kompleks stanowisk
"Rydno", gm. Wąchock, woj.
kieleckie, AZP 80-66/-

Informator Archeologiczny : badania 31, 7-8

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IEŻA, st. 10, gm. loco, woj. radomskie, AZP 79-68

- obozowisko kultury świderskiej (schyłkowy paleolit)
- obozowisko kultury janisławickiej (mezolit)
- osada kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Marcina Bednarza. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 80 m².

W roku 1995 założono dwa wykopy sondażowe, w których znaleziono dużo materiału krzemienego, czekoladowego o charakterze pracownianym, datowanego na schyłkowy paleolit.

W tym roku ekspoloarcję prowadzono działkami o wym. 50 x 50 cm. i warstwami mechanicznymi o miąższości 10 cm każda. W sumie pozyskano 32 468 zabytków krzemiennych (1/3 stanowią łuski z przesiewania). Znaleziono tylko 1 obiekt - skupisko przepalonych kamieni o średnicy 35 cm - najprawdopodobniej pozostałości po ognisku. W wyniku badań wyróżniono trzy fazy zasiedlenia: 1. paleolit schyłkowy - kultura świderska, 2. mezolit - kultura janisławicka, 3. epoka brązu - kultura trzciniecka.

KRAKÓW-ZWIERZYNIĘC, st. 4, ul. Spadzista B1, gm. loco, woj. krakowskie, AZP 102-56/110

- ślady osadnictwa środkowopaleolitycznego
- ślady osadnictwa kultury oryniackiej (górnny paleolit)
- obozowisko łowców mamutów, horyzont z jednozadziorcami, wschodni grawetien (górnny paleolit)

Badania wykopaliskowe przeprowadzone przez dr. hab. Krzysztofa Sobczyka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego). Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Siódmy sezon badań tej ekspedycji.

Stanowisko badane było w latach 1968-1973, 1989, 1991-1994, 1996.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii UJ, Zakład Epoki Kamienia.

Badania będą kontynuowane.

Łęczyn, st. 23, gm. Dobiegniew, woj. gorzowskie - patrz: mezolit

Łęczyn, st. 25, gm. Dobiegniew, woj. gorzowskie - patrz: mezolit

MICHAŁÓW, kompleks stanowisk „Rydno”, gm. Wąchock, woj. kieleckie, AZP 80-66/-

- pracownie krzemieniarskie związane z cyklem mazowszańskim (kultura świderska, paleolit schyłkowy)
- ślady osadnictwa ze śladami przetwarzania hematytu, związane z cyklem mazowszańskim (paleolit schyłkowy)
- krzemienica kompleksu z tylczakami łukowymi (paleolit schyłkowy)
- ślady osadnictwa późnomezolitycznego
- ślady osadnictwa kultur leśnych (neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Elżbietę Ciepielewską i mgr. Andrzeja J. Tomaszewskiego (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie) z udziałem H. Królik (Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Finansowane przez PSOZ, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie i Instytut Archeologii i Etnologii PAN. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 157 m².

Kontynuowano prace w zachodniej części stanowiska. Odkryto pozostałości dwóch dalszych, lekko zagłębionych w ziemię obiektów mieszkalnych, z których każdy reprezentowany był przez kilka blisko siebie położonych, nieckowatych jam różnej wielkości, zaznaczających się na tle piasku niezbyt intensywnym nasyceniem proszkiem hematytowym. Jamy wpisywały się w koła o średnicach 1,5 i 2,5 m, które mogą odzwierciedlać jakieś zagłębienia bądź zakłócenia podepozycyjne w obrębie obiektów mieszkalnych. W sąsiedztwie tych obiektów, na oddzielającej je przestrzeni, znajdowały się gęste koncentracje materiałów krzemiennych, związane z przygotowaniem i eksploatacją rdzeni. Obfitowały

one w produkty różnych faz rdzeniowania, począwszy od łupków korowych i innych odłupków zaprawy po zatępcę, podtępcę, świeżaki i rdzenie. Niezbyt liczne narzędzia podomowe rozprzeszczerzone były dość równomiernie na całej przebadanej powierzchni. Całą tę część znalezisk można wiązać na podstawie charakterystycznych form z cyklem mazowszańskim. Nie można mieć pewności co do związku z tym osadnictwem paleniska odkrytego w strefie rozrzedzenia materiałów krzemienych, między obiektami z hematytami i skupieniami pracownianymi. Strop tego paleniska nie kontaktował się ze spągami próchnicy, a przy jego krawędzi znajdował się duży gład piaskowcowy, zapewne przyniesiony w to miejsce. Osobne skupienie materiałów krzemienych, wśród których wyróżniają się krótkie drapacze oraz niezbyt gęsto występujące i ogólnie drobniejsze odpadki produkcyjne, reprezentuje prawdopodobnie podomową krzemienicę kompleksu z tylczakami łukowymi. Skupieniu towarzyszyły ślady przetwarzania hematytu w postaci rozczłonkowanych, niezbyt wyrazistych plam oraz lekkiego zaróżowienia piasku w obrębie krzemienicy. Znajdowało się w niej inne palenisko, ale jego związek z krzemienicą nie jest pewny. Na całej przebadanej powierzchni znajdowano w rozproszeniu pojedyncze zbrojniki geometryczne i skrobacze, które przemawiają za obecnością późnomezolitycznego komponentu na stanowisku i z którymi bez wątplenia wiąże się część niecharakterystycznych materiałów odpadkowych.

Z powodu planowanej tu eksploatacji piasku, badania mają być kontynuowane.

MIRKOWICE, st. 33, gm. Mieścisko, woj. poznańskie, AZP 45-32/7

- obozowisko łowieckie kultury hamburskiej (paleolit – późny glacjał, Bölling)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez dr. Jacka Kabacińskiego (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Poznań). Finansowane przez PSOZ oraz Poznańskie Towarzystwo Prehistoryczne. Przebadano powierzchnię 1 ara.

Wyeksplorowano centralną część krzemienicy (krzemienica 1) oraz fragment innego małego skupienia, położonego na północ od krzemienicy 1 (krzemienica 2). Ponadto metodą dołkowań zlokalizowano kolejne skupienie, leżące pomiędzy krzemienicami 1 i 2. W trakcie eksploracji krzemienicy 1 pozyskano ponad 1500 wytworów krzemienych związanych z osadnictwem hamburskim. Spoczywały one zarówno na złożu wtórnym, jak i *in situ* w poziomie gleby kopalnej o charakterze poligenetycznym, wykształconej w początkach późnego glacjału. W obrębie tejże gleby kopalnej zarejestrowano *in situ* palenisko złożone z kilkunastu różnej wielkości kamieni (głównie fragmentów narzędzi kamiennych), pośród których znaleziono zabytki krzemienne typowe dla kultury hamburskiej oraz przepalone fragmenty kości zwierzęcych (konia, zająca i trzech gatunków ryb). Również z krzemienicy 2 pozyskano materiał krzemienny związany z tą kulturą, tu jednak materiały nie spoczywały w naturalnej pozycji. Ponadto wykonano wykop w rynnę glacialnej przylegającej do stanowiska, gdzie uchwycono sekwencję utworów późnoglacialnych, począwszy od najstarszego Dryasu, poprzez Bölling, skończywszy na Allerödzie.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Poznaniu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Przeglądzie Archeologicznym”, vol. 45 oraz w odrębnej monografii.

Badania będą kontynuowane.

Nowy Dworek, st. 7, gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie - patrz: wczesne średniowiecze

Petrykozy, st. 6, gm. Białaczów, woj. piotrkowskie - patrz: wczesne średniowiecze

ROZUMICE, st. „C” 3, gm. Kietrz, woj. opolskie, AZP 103-37

- obozowiska kompleksu mikroodłupkowego, zespoły typu Blizingsleben (dolny paleolit)
- wczesnośredniowieczny zespół z narzędziami zębato-wnęgowymi bez techniki lewałuaskiej
- kultura grawecka (górny paleolit)